

Konstens intåg i tunnelbanan

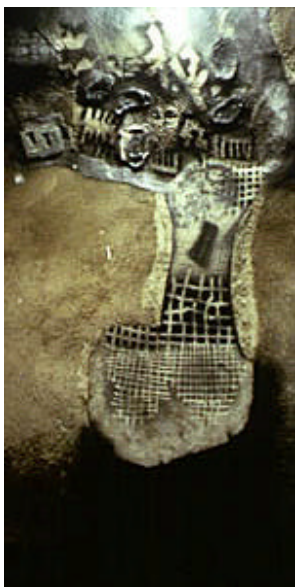
Med en genomtänkt arkitektur i anslutning till tidens smak och med tanken att de skulle vara angenäma att vistas i byggdes tunnelbanans första stationer på 1950-talet. Snart kom också idéer om konstnärlig utsmyckning.

Mer och mer har konstnärerna kommit in på ett tidigt stadium i planeringen och stationerna från de senaste decennierna har fått en konstnärlig helhetsgestaltning. De äldre stationerna har blivit utsmyckade i efterhand.

Men i början var det alltså några eldsjäla som gjorde att konsten nu blivit ett självklart inslag på våra tunnelbanestationer.

Funktion och utsmyckning i ett

Konsten och arkitekturen i tunnelbanan har en klar funktion: att skapa en trivsamt och spännande miljö i djupa bergrum som utan utsmyckning kan uppfattas som otäcka och klaustrofobiska av många resenärer.

Konsten har också några ytterligare funktioner genom att den kan mana till eftertanke och ge en paus i vardagsjaktet, liksom att den kan förhindra vandalisering av stationsmiljöerna.

Konsten i tunnelbanan utvecklas och vårdas ständigt.

Varje år satsar SL cirka 10 miljoner kronor på att vårda och utveckla konsten. I dessa pengar ingår konstnärernas arvoden och ersättning för material och uppförande av konstverken.

På bilden ser du en detalj från Duvbo, utsmyckad av Gösta Sillén.

Livlig konstdebatt redan i början av 1940-talet

Tanken att förse Stockholms tunnelbana med konstnärlig utsmyckning uppstod samtidigt som tunnelbanan började byggas i mitten av 40-talet.

Konstnärer debatterade entusiastiskt möjligheterna medan dåtidens byggherre, Stockholms Spårvägar, var skeptisk.

Enligt spårvägsbolagets planer skulle reklamen utgöra det enda blickfånget

i tunnelbanan. Inte heller från politiskt håll fick konstnärerna något gehör. Politikerna hade ännu inte insett det betydelsefulla i att låta konsten bli en del av det offentliga byggandet.

Bilden visar ett av de fönster mot himlen av Takashi Naraha som du kan se vid Vreten.

Envishet gav en vackrare tunnelbana

Kampen för konsten i tunnelbanan fortsatte under 1950-talets första hälft och intensifierades när Klarastationen, dagens T-Centralen, började närma sig slutförandet.

Stationen skulle bli centralpunkten i tunnelbanan, men det fanns fortfarande inga beslut om att satsa på konst.

De båda beundransvärt envisa konstnärerna Siri Derkert och Vera Nilsson drev frågan hårt. 1955 resulterade arbetet i två motioner till stadsfullmäktige. Stockholms Spårvägar, dåtidens SL, hade ju Stockholms kommun som huvudman.

Tävling blev startpunkten

Motionerna utmynnade i att en tävling om den konstnärliga utsmyckningen av Klarastationen utlystes den 28 mars 1956. Det var det första steget mot det som skulle bli världens längsta konstutställning.

På bilden ser du ett mer sentida resultat - Kungsträdgårdens tunnelbanestation med konst av Ulrik Samuelsson.